

Magdalena BYCZKOWSKA¹

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE A WZROST GOSPODARCZY KRAJU

Jednym z podstawowych czynników decydujących o dynamice gospodarczej współczesnych państw jest ilość i charakter inwestycji zagranicznych realizowanych w tych krajach, rozmiary tych inwestycji i ich efektywność. Wraz z przepływem inwestycji zagranicznych przemieszcza się wykwalifikowana kadra oraz wiedza marketingowa, technologiczna i organizacyjna. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne są zatem swoistym pakietem produkcyjnym, gdzie kapitał nie jest czynnikiem dominującym, lecz współtowarzyszającym.

1. WPROWADZENIE

Ekspansja korporacji transnarodowych i przepływ inwestycji zagranicznych to istotne cechy coraz bardziej globalizującej się światowej gospodarki. Poziom bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) to finalny skutek ekspansywności firm, jakości i wielkości ich zasobów, biznesowej wiedzy menedżerów o swoich możliwościach i o obcych rynkach, ale też warunków panujących w gospodarce światowej i stanu gospodarki kraju będącego obiektem zainteresowania inwestorów. Przepływ kapitału w formie inwestycji zagranicznych jest obok stabilności międzynarodowych rynków finansowych niebagatelnym uzupełnieniem międzynarodowych i narodowych działań na rzecz rozwoju. Wpływ BIZ na wzrost gospodarczy jest jednak heterogeniczny i zależy od wielu czynników.

Celem niniejszego artykułu jest określenie głównych determinant sprzyjających napływowi BIZ, analiza rozmieszczenia inwestycji zagranicznych, jak również ukazanie roli, jaką odgrywają bezpośrednie inwestycje zagraniczne w kształtowaniu wzrostu gospodarczego.

2. FORMY I WARUNKI NAPŁYWU ZAGRANICZNEGO KAPITAŁU

Przyjmując za podstawowe kryterium cel inwestowania, można w uproszczeniu przyjąć, że podmioty zagraniczne mogą dokonywać inwestycji w trzech kategoriach:

- *inwestycji bezpośrednich*, w przypadku których decydujący jest zamiar prowadzenia i osiągania zysków z działalności gospodarczej, będących z reguły inwestycjami długoterminowymi i mających materialny wyraz,
- *inwestycji portfelowych*, w zasadzie krótkoterminowych, których podstawowym celem jest realizacja zysków w obrocie głównie papierami wartościowymi i różnymi instrumentami pochodnymi na rynkach finansowych lub kapitałowych,
- *nabywania nieruchomości*, co wyodrębnione jest ze względu na specyfikę i co może być realizowane również w innych celach niż wymieniono powyżej.

Ewolucja w poszerzaniu istoty zagranicznych inwestycji bezpośrednich znalazła odbicie w literaturze ekonomicznej przedmiotu. Większość prezentowanych w niej definicji zagra-

---

¹ Dr Magdalena Byczkowska, Zakład Rachunkowości i Zarządzania Finansami, Instytut Zarządzania, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim.

nicznych inwestycji bezpośrednich można podzielić na dwie grupy: *zjawiska finansowe* i *zjawiska realne*. Przykładem czysto realnego ujęcia bezpośrednich inwestycji zagranicznych jest utożsamianie ich z pionowym lub poziomym rozszerzeniem przedsiębiorstwa poza granice macierzystego kraju. Jednak podejście to jest bardzo zawężone i często łączone z transnarodowymi korporacjami².

W ujęciu finansowym BIZ definiowane są jako:

1) *forma międzynarodowego przepływu kapitału*, czyli zagranicznych inwestycji bezpośrednich powstających w odpowiedzi na zróżnicowanie stóp procentowych między krajem macierzystym inwestującego za granicą przedsiębiorstwa a krajem goszczącym, w którym wyższa stopa procentowa jest czynnikiem przyciągającym zagraniczny kapitał;

2) *zewnętrzne źródło finansowania gospodarki*, odzwierciedlane w bilansie płatniczym i ukazujące strumień kapitału zagranicznego zainwestowanego w ciągu roku w danym kraju;

3) *źródło finansowania transnarodowych korporacji*;

4) *lokata kapitału*³.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne stanowią bardzo atrakcyjną formę zewnętrznego finansowania – nie tylko dlatego, że dostarczają kapitału, ale także dlatego, że nie powodują wzrostu zagranicznego zadłużenia. Ponadto taka forma finansowania pociąga za sobą odpływ dewiz w postaci zysku i dywidend tylko wtedy, gdy powstałe w jej wyniku inwestycje są dochodowe. W przypadku korzystania z zagranicznej pożyczki musi być ona spłacona nawet wtedy, gdy wykorzystano ją na nierentowne inwestycje. Dodatkowo finansowanie za pomocą bezpośrednich inwestycji zagranicznych oznacza także podział ryzyka między inwestora a kraj lokaty, podczas gdy w przypadku korzystania z zagranicznej pożyczki całe ryzyko ponosi pożyczkobiorca⁴.

Powyższe definicje przedstawiają BIZ jako zjawisko makroekonomiczne. Istnieją w literaturze przedmiotu także przykłady traktowania BIZ w ujęciu mikroekonomicznym w odniesieniu do przedsiębiorstwa⁵. W tym przypadku BIZ to lokaty kapitału podejmowane z zamiarem uzyskania bezpośredniego wpływu na działalność przedsiębiorstwa, w które się inwestuje, albo dostarczenia nowych środków przedsiębiorstwu, w którym inwestor ma już znaczny udział⁶.

Warto również wspomnieć o grupie koncepcji, które wzbogacają BIZ o elementy kontroli i własności. W takim ujęciu BIZ podejmowane są w celu tworzenia i powiększania działających za granicą podmiotów gospodarczych, które są kontrolowane przez zagranicznego inwestora. Stopień tej kontroli jest zróżnicowany i zależy od tego, czy powstałe przedsiębiorstwo jest własnością inwestora w 100%, czy też w części (*joint venture* z mniejszościowym, równym lub większościowym udziałem). Przykładem może być trak-

² C. Kindleberger, *American Business Abroad: Six Lectures on Direct Investment*, New Haven, CT 1969, s. 1.

³ M. Byczkowska, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako czynnik kształtujący konkurencyjność regionu*, Szczecin 2006, s. 25.

⁴ S.P. Krugman, *Growing World Trade: Causes and Consequences*, „Brookings Papers on Economic Activity” 1995/1, s. 311.

⁵ J.H. Dunning i J. Cantwell twierdzą, że BIZ są podstawowym źródłem finansowania transnarodowych korporacji, ujmując tę formę inwestycji w odniesieniu do przedsiębiorstwa, a więc w aspekcie mikroekonomicznym. J.H. Dunning, *Explaining the International Direct Investment Position of Countries: Towards a Dynamic or Developmental Approach*, „Weltwirtschaftliches Archiv” 117 (1981), s. 72; J. Cantwell, *The Relationship between International Trade and International Production*, [in:] *Surveys in International Trade*, ed. D. Grenway, L.A. Winters, Blackwell, Cambridge, MA 1993, s. 303.

⁶ K. Przybylska, *Determinanty zagranicznych inwestycji bezpośrednich w teorii ekonomicznej*, WAE, Kraków 2001, s. 14.

towanie BIZ jako efektu działalności międzynarodowych organizacji przemysłowych, które w celu osiągnięcia korzyści pod egidą wspólnej własności i kontroli podejmują działalność gospodarczą w innych krajach. Kontrola ta sprowadza się do faktycznego decydowania przez macierzystą firmę o wykorzystaniu czynników wytwórczych zlokalizowanych za granicą⁷.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne plasowane są przede wszystkim w krajach, które spełniają przynajmniej kilka spośród następujących warunków:

- mają rozbudowaną infrastrukturę produkcyjną i społeczną, a w szczególności dostęp do morza, porty lotnicze, sprawny system łączności i transportu wewnętrznego,
- potrafią mobilizować wewnętrzne zasoby ludzkie i materialne do realizacji inwestycji towarzyszących przemieszczaniu zdolności produkcyjnych,
- ich gospodarki są powiązane z głównymi centrami przemysłowymi świata (USA, Japonią i Unią Europejską),
- dysponują tanią siłą roboczą o pożądanym kwalifikacjach,
- związki zawodowe nie istnieją lub są biernym wykonawcą decyzji władz, a ich rola jest marginalna,
- posiadają względnie dobrze rozwiniętą sieć usług handlowych i finansowych,
- osiągnęły stosunkowo wysoki stopień urbanizacji,
- stworzyły dostatecznie duże i chłonne rynki wewnętrzne⁸.

Państwa importujące kapitał są tego świadome, toteż nie pozostają bierne, lecz – w miarę swoich możliwości – starają się na różne sposoby zachęcać potencjalnych inwestorów. Cierpiąc na niedobór rodzimego kapitału, rzadko występują w roli współinwestora, jeszcze rzadziej oferują wsparcie finansowe w innej formie (granty, subsydiowanie kredytów i pożyczek, gwarancje ubezpieczeniowe). Intratne kontrakty na zamówienia rządowe i władz terenowych są łączone z inwestycjami typu *offset* i *offshore*, a tam, gdzie istnieją specjalne strefy ekonomiczne, inwestorzy mogą liczyć na ulgi podatkowe i celne oraz możliwość przeprowadzania rozliczeń w obcych walutach. Przynosi to jednak większości krajów – za wyjątkiem państw azjatyckich w strefie Pacyfiku – skromne rezultaty ze względu na bardzo wysoką koncentrację bezpośrednich inwestycji w tych regionach świata, które mają szczególne znaczenie militarne, posiadają złoża ropy naftowej lub innych poszukiwanych surowców. Tym, co najbardziej przyciąga inwestorów, jest możliwość bezwzględnej eksploatacji miejscowej siły roboczej. Dlatego największy sukces na polu rywalizacji o BIZ osiągnęły kraje, w których łamane są prawa człowieka i gdzie obowiązuje drakońskie prawo pracy⁹.

3. BIZ W GOSPODARCE ŚWIATOWEJ

W ostatnich latach mamy do czynienia z nowym zjawiskiem, jakim jest dynamiczny wzrost zagranicznych inwestycji bezpośrednich oraz transgranicznych fuzji i przejęć z krajów rozwijających się. Skala tego zjawiska, jego zakres i formy oraz kierunki inwestowania wskazują, że można mówić o nowej fali globalizacji. Ten dynamiczny wzrost inwestycji z krajów rozwijających się w bogatych krajach rozwiniętych wymaga nowego

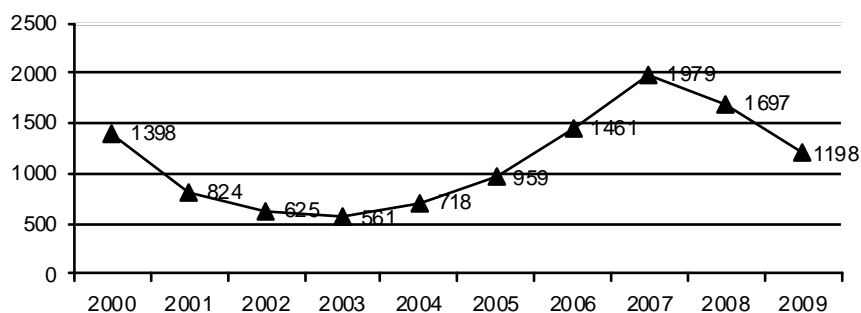
⁷ J. Witkowska, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Europie Środkowowschodniej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1996, s. 12.

⁸ G. Ancypanowicz, *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na wzrost polskiej gospodarki w okresie poakcesyjnym*. Materiał na konferencję prasową (26 V 2009), GUS, Departament Statystyki Finansów, Warszawa 2009, s. 14.

⁹ *Ibidem*, s. 14.

spojrzenia na teorie rozwoju w kontekście globalnych uwarunkowań. Pokazuje, że globalizacja otworzyła też krajom słabiej rozwiniętym możliwości inwestowania i translokacji kapitałów przez internacjonalizację działalności gospodarczej. Niektóre kraje rozwijające się dzięki otwarciu gospodarki i integracji z globalnym rynkiem osiągnęły w ostatnich dekadach wysoki wzrost gospodarczy. W latach 90. były odbiorcami dużych inwestycji zagranicznych, co pozwoliło na przyspieszoną modernizację gospodarki i przyczyniło się do rozwoju krajowych firm. Kiedy firmy te osiągnęły sukces na rynku krajowym, nastąpiła dalsza liberalizacja rachunku kapitałowego i zniesienie wielu ograniczeń w podejmowaniu inwestycji za granicą. Kraje te starały się nadal przyciągać inwestycje zagraniczne, ale zdecydowały się też na znaczny wzrost zaangażowania poza swoimi granicami¹⁰.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) są nie tylko źródłem kapitału inwestycyjnego uzupełniającego deficyt krajowych oszczędności, lecz przede wszystkim są ważnym czynnikiem podnoszącym tempo modernizacji gospodarki. Przyczyniają się do tworzenia nowych miejsc pracy, wzrostu wydajności pracy, są też źródłem napływu nowych technologii produkcji i technik zarządzania. Kapitał zagraniczny napływa na rynki, które gwarantują wysoką stopę zwrotu, tj. rynki krajów rozwiniętych i wschodzących. Przepływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie charakteryzują się dużymi fluktuacjami. Po rekordowym roku 2000 zaobserwowano znaczny spadek napływu bezpośredniego kapitału, jednakże w roku 2003 ośrodki badawcze odnotowały zahamowanie tendencji spadkowej oraz nieznaczny wzrost inwestycji bezpośrednich. Od tego okresu w gospodarce światowej obserwować można cykliczny wzrost inwestycji zagranicznych. Jednak kryzys ekonomiczny wpłynął również na globalny obraz bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Według United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD – Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju) na skutek kryzysu finansowego szacowany napływ BIZ spadł z 1,7 bilionów dolarów w 2008 r. do poniżej 1,2 biliona w 2009 r. Wzrost bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie spodziewany jest w 2010 r., ożywienie nie będzie jednak wysokie. UNCTAD prognozuje, że globalny napływ BIZ w bieżącym roku wyniesie 1,4 biliona, ale już w 2011 r. zbliży się do 1,8 biliona dolarów.

Wykres 1. Przepływ globalnych bezpośrednich inwestycji zagranicznych
Źródło: UNCTAD, *World Investment Report*, Istanbul 2009.

¹⁰ B. Liberska, *Wielkie zmiany na globalnym rynku*, „Rzeczpospolita” 22 III 2008.

Według rankingu przeprowadzonego przez UNCTAD, w skali globalnej krajami najatrakcyjniejszymi pod względem napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w roku 2008 zostały Stany Zjednoczone, Francja oraz Chiny. Pełne zestawienie zaprezentowano w tabeli 1.

Tabela 1. Kraje najatrakcyjniejsze pod względem napływu BIZ w 2008 r.

Lp.	Kraj	Miejsce 2007	Wartość w mld USD
1.	USA	1	316,1
2.	Francja	3	117,5
3.	Chiny	7	108,3
4.	UK	2	96,6
5.	Rosja	9	70,3
6.	Hiszpania	17	65,5
7.	Hongkong	10	63,0
8.	Belgia	5	59,7
9.	Australia	12	46,8
10.	Brazylia	14	45,1

Źródło: UNCTAD, *World Investment Report*, İstanbul 2009.

Warto wspomnieć, iż w Unii Europejskiej BIZ w 2008 r. zmniejszyły się o 40% w porównaniu do 2007 r., a ich wartość wyniosła 503 miliardy USD. Mimo że napływ BIZ do Polski w 2008 r. był o blisko 27% mniejszy niż w rekordowym 2007 r. (16,5 miliarda USD), przeważającą część BIZ w UE (77%) stanowiły zagraniczne inwestycje właśnie w Polsce, a także Rumunii, Czechach i Bułgarii. Według danych UNCTAD w Polsce w minionym roku zrealizowano 353 projekty typu *greenfield*, co stanowi 6,6% wszystkich projektów przeprowadzonych w Europie.

Największym źródłem inwestycji zagranicznych na świecie, mimo osiemnastoprocentowego spadku, pozostają Stany Zjednoczone. Znaczącymi inwestorami są również Francja i nowa na liście Japonia, która odnotowała 74% wzrostu swoich BIZ (tabela 2).

Tabela 2. Kraje stanowiące największe źródło BIZ w 2008 r.

Lp.	Kraj	Miejsce 2007	Wartość w mld USD
1.	USA	1	311,8
2.	Francja	3	220,1
3.	Niemcy	4	156,5
4.	Japonia	8	128,0
5.	UK	2	111,4
6.	Szwecja	12	86,3
7.	Kanada	10	77,7
8.	Hiszpania	5	77,3
9.	Belgia	6	68,3
10.	Hongkong	9	59,9

Źródło: UNCTAD, *World Investment Report*, İstanbul 2009.

Bez wątpienia kryzys ekonomiczny wpłynął na globalny obraz bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Spadek inwestycji w największym stopniu dotknął w 2008 r. kraje rozwinięte, gdzie wyniósł około jednej trzeciej. Natomiast w 2009 r. poważnie ucierpiały z tego powodu kraje biedne.

4. WZROST GOSPODARCZY JAKO NASTĘPSTWO BIZ

Bardzo trudna jest dokładna ocena bezpośredniego wpływu BIZ na aktywność gospodarczą oraz procesy wzrostu gospodarczego. Możliwa jest jedynie ocena ich pośredniego wpływu poprzez oddziaływanie na poziom nowoczesności gospodarki, udział w prywatyzacji i restrukturyzacji, wpływ na bilans płatniczy oraz rynek pracy. Kraje przyjmujące inwestycje bezpośrednie mają wobec nich określone oczekiwania. Dotyczą one najczęściej uzupełnienia krajowych zasobów kapitałowych, unowocześnienia gospodarki, zwiększenia możliwości eksportowych, zmniejszenia bezrobocia oraz poprawy sytuacji słabiej rozwiniętych regionów¹¹.

W niniejszym artykule zaprezentowano wpływ BIZ na koniunkturę polskiej gospodarki. W ocenie Urzędu Komisji Integracji Europejskiej członkostwo w UE przyczyniło się w istotny sposób do zwiększenia tempa wzrostu gospodarczego w Polsce¹², a BIZ stały się ważnym czynnikiem wspierającym w Polsce wzrost, przyczyniając się także do zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki¹³. Motorem wzrostu PKB był przede wszystkim popyt inwestycyjny (widoczny w szczególności w latach 2005–2006), a także konsumpcyjny. W przypadku zwiększonego popytu inwestycyjnego można było mówić o znacznym wzroście dynamiki nakładów na środki trwałe, który był wynikiem napływu BIZ w efekcie wzrostu zaufania inwestorów do rynku polskiego w kontekście akcesji. Istotnym czynnikiem wzrostu był również wzrost eksportu, choć jego dynamika spadała (z 14% w 2004 r. do 9,1% w 2007 r.), a jej osłabienie wynikało m. in. z umacniania złotego względem walut głównych partnerów handlowych Polski¹⁴. W okresie dobrej koniunktury, jaka panowała do końca 2007 r., w sektorze prywatnym powstało 2,1 mln miejsc pracy, w tym dzięki bezpośrednim inwestycjom zagranicznym – ok. 1,2 mln¹⁵. Składowe komponenty PKB oraz relację BIZ do PKB zaprezentowano w tabeli 3 i na wykresie 2.

Tabela 3. Dynamika niewyrównanego sezonowo PKB w Polsce

Komponenty	2006	2007	2008	2009
	okres roku poprzedniego = 100			
PKB	106,2	106,8	105	101,7
popyt krajowy				
spożycie, w tym:	105,2	104,6	106,3	102,0
indywidualne	105,0	104,9	105,9	102,3
akumulacja brutto, w tym:	116,1	124,3	102,9	89,2
nakłady brutto na środki trwałe	114,9	117,6	108,2	99,7
eksport w mln euro	87925,9	101838,7	116243,8	88702,8
import w mln euro	100784,1	120389,5	142447,9	96204,9

Źródło: Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju 2009, GUS, Warszawa 2009, s. 7.

Wpływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich na koniunkturę polegał głównie na tym, że pobudzały one aktywność inwestycyjną krajowych producentów, zarówno kooperujących, jak i konkurujących z firmami należącymi do zagranicznych właścicieli. Polskie przedsiębiorstwa pod groźbą upadłości bądź wrogiego przejęcia starały się nadać za

¹¹ W. Karaszewski, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Polska na tle świata*, TNOiK, Toruń 2004, s. 72.

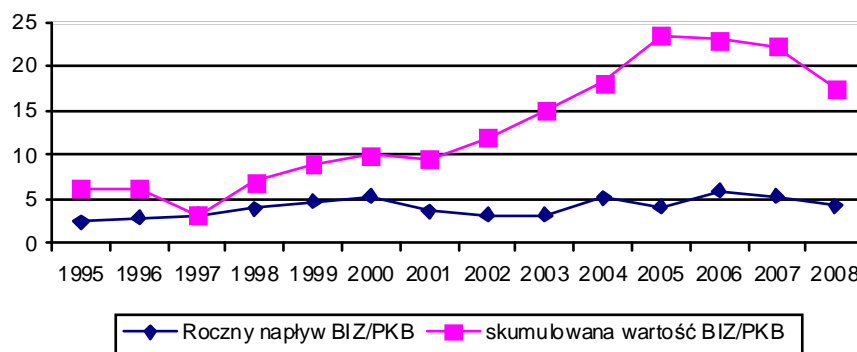
¹² *5 lat Polski w UE*, UKiE, Warszawa 2009, s. 16.

¹³ *Ibidem*, s. 18.

¹⁴ *Ibidem*, s. 35.

¹⁵ B. Marczyk, *Firmy stworzyły ponad 2 mln miejsc pracy*, „Gazeta Prawna” 27 II 2008.

postępem technicznym, by w porę obniżyć koszty, poprawiać jakość i wzbogacać asortyment wyrobów. Sprostanie temu wyzwaniu pobudzało popyt inwestycyjny, wymagało bowiem instalowania przyjaznych środowisku naturalnemu materiało- i energooszczędnych linii produkcyjnych, zakupu najnowszych licencji i *know-how*. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu zaczęła powoli zwalniać od 2007 r., co było sygnałem nadchodzącego oziębienia koniunktury, jednak przez większą część następnego roku rentowność netto przedsiębiorstw utrzymywała się na wyrównanym poziomie (5% i dalej przeciętnie ok. 4,6% przez pierwsze trzy kwartały 2008 r.), a nastroje menedżerów cechował optymizm, do czasu gdy druga fala kryzysu finansowego wywołała w skali światowej wzrost awersji do ryzyka i dalsze ograniczanie akcji kredytowej¹⁶. Producenci zaczęli mieć trudności z utrzymaniem dynamiki produkcji sprzedanej na satysfakcjonującym poziomie, narastały trudności w dostępie do źródeł zasilania finansowego. Zahamowało to aktywność inwestycyjną, co przełożyło się na spowolnienie dynamiki wzrostu PKB, szczególnie w ostatnim kwartale minionego roku¹⁷.

Wykres 2. Relacja BIZ do PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP i GUS.

Zanim światowy kryzys rzeczywiście dotarł do Polski, nagłaśniane przez media negatywne oceny perspektyw wzrostu sprzedaży, rewizje prognoz gospodarczych „w dół”, lęk przed przyszłością zapowiedzi zwolnień grupowych i zaostrzenie warunków dostępu do kredytu powstrzymywały menedżerów przed rozpoczynaniem nowych zadań inwestycyjnych, a nawet skłaniały niektórych do decyzji o zamrażaniu projektów w toku realizacji. Kontynuowane były przedsięwzięcia modernizujące majątek przedsiębiorstw, poprawiające zdolności konkurencyjne firm oraz remonty budynków, ale w skali zbyt małej dla podtrzymania ożywienia gospodarczego. Konsekwencją są dalsze rewizje prognoz makroekonomicznych „w dół”, obniżenie wpływów podatkowych i zapowiedź nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r. Pozytywny wpływ inwestorów zagranicznych polegał głównie na upowszechnianiu wzmacniających dyscyplinę i wydajność metod organizacji pracy i zarządzania personelem, które przejęli polscy przedsiębiorcy. Wzrost wydajności pracy łączył się jednak ze wzrostem wynagrodzeń, tym bardziej dynamicznym, że w czasie dobrej ko-

¹⁶ G. Ancypanowicz, *Wpływ bezpośrednich...*, s. 23.

¹⁷ *Ibidem*, s. 23-24.

niunktury wielu pracowników odeszło na wcześniejsze emerytury bądź wyemigrowało i zakłady pracy dotkliwie odczuwały niedobór siły roboczej. Wpływało to pozytywnie na dynamikę PKB, gdyż zwiększało popyt krajowy, ale negatywnie przełożyło się na eksport¹⁸.

5. PODSUMOWANIE

Rozmieszczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w gospodarce światowej jest zróżnicowane. Niewątpliwą przewagą w napływie kapitału zagranicznego mają gospodarki krajów rozwiniętych, dominując tym samym nad rynkami krajów wschodzących. Umieszczenie inwestycji zagranicznych na tych rynkach umożliwia szybszy wzrost gospodarczy poprzez takie działania, jak nowe inwestycje, podniesienie poziomu konkurencyjności i innowacyjności czy modernizację aparatu wytwórczego. Inicjatywy te powodują, że na rynkach tych kumulują się pozytywne efekty napływu BIZ.

W odniesieniu do omawianego w niniejszym artykule wpływu BIZ na koniunkturę polskiej gospodarki ocena nie jest tak jednoznaczna. Rezultaty rozmieszczenia BIZ są zależne od wielu czynników i efekty – zarówno te osiągnięte przez gospodarkę jako całość, jak i te osiągnięte przez poszczególne przedsiębiorstwa – nie mogą być traktowane wyłącznie jako korzyść.

LITERATURA

- [1] Ancypanowicz, G., *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na wzrost polskiej gospodarki w okresie poakcesyjnym*. Materiał na konferencję prasową (26 V 2009), GUS, Departament Statystyki Finansów, Warszawa 2009.
- [2] Byczkowska, M., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako czynnik kształtujący konkurencyjność regionu*, Szczecin 2006.
- [3] *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju 2009*, GUS, Warszawa 2009.
- [4] Kindleberger, C., *American Business Abroad: Six Lectures on Direct Investment*, New Heaven, CT 1969.
- [5] Karaszewski, W., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Polska na tle świata*, TNOiK, Toruń 2004.
- [6] Krugman, S., *Growing World Trade: Causes and Consequences*, „Brookings Papers on Economic Activity” 1995/1.
- [7] Liberska, B., *Wielkie zmiany na globalnym rynku*, „Rzeczpospolita” 22 III 2008.
- [8] Marczuk, B., *Firmy stworzyły ponad 2 mln miejsc pracy*, „Gazeta Prawna” 27 II 2008.
- [9] Przybylska, K., *Determinanty zagranicznych inwestycji bezpośrednich w teorii ekonomicznej*, WAE, Kraków 2001.
- [10] UNCTAD, *World Investment Report*, İstanbul 2009. [11] Witkowska, J., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Europie Środkowowschodniej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1996.

---

¹⁸ *Ibidem*, s. 25.

INFLUENCE OF DIRECT FOREIGN INVESTMENTS ON THE ECONOMIC GROWTH

Foreign direct investment is of key importance to national economies. Such investment made by international corporations aim to take over the control on the region's economy. Foreign direct investment (FDI) used to be treated in a very controversial way by the host developing economies in the past. Today nobody denies its positive role in the development of host economies. FDI are the highest form of internationalisation and globalisation in the field of economic activity. Foreign direct investment is of key importance to national economies. Such investment made by international corporations aim to take over the control on the company activity, what is the focus of the working paper.